

Jézus beszéde lélek és élet.

Ján. VI. 63 «A beszédek, melyeket én szólok néktek, lélek és élet»

„A beszédek, melyeket én szólok néktek, lélek és élet“. Merész gondolata, kihívó mondása ez az idvezítőnek. Folytatása ama gondolatoknak, eszméknek és kifejezéseknek, melyekre Kápernáumban csak az elébb nyilatkozott meg a tanítványok ítélete ekép: „kemény beszéd ez; kicsoda hallhatja őtet?“ Folytattása ama kifejezéseknek, melyek miatt a zsidók Jézus ellen támadtak és őt gunyolni kezdték. Merész állítás az alapige kifejezése, de erre szükség volt és ez illet Jézushoz. A gordiusi csomót nem azok oldották meg, kik csendes türelemmel, kiszámított gondolatokkal nyultak hozzá, hanem a király, ki türelem és számitgatás helyett, kardjával azt kétfelé vágta. Az embert remegéssel nem a hold halvány fénye tölti el s megszokott gondolatmenetének új fordulatot és érzéseinek egy teljesen új világot nem amaz asztali lámpa ad, melynek fényét és világát le- és felhuzásunkkal szabályozhatjuk, s nem is a csillagok bágyadt ragyogása; hanem ama villámsugár, mely a sötét éjjben végighasítván a levegőet, hirteleni fényt lövel a tornyosuló, komor felhőkre s mormogásszerű menydörgéssel állatot és embert egyaránt figyelmeztet, hogy az idő megváltozik, vihar közeledik. A gordiusi csomó megoldásához, a vihart jósló villám hirteleni fény-szórásához hasonló Jézusnak minden oly kifejezése, mely röviddel fellépése után hangzott el ajkain. Igen! mert ezektől függött jövő munkálkodása és az, hogy lehet-e ő egy népnek, sőt az egész emberiségnek idvezítője? Ezeknek kellett igazolniok azt, hogy ő már széttépte a zsidótörvényeknek és a megrögzött vallásos szellemnek testet és lelket lekötő békóit; s hogy új gondolatok, új eszmék és szellem alapján egy új világot van hivatva teremteni. E kifejezésekkel kellett Jézusnak megváltoztatnia az embereknek róla eddig alkotott nézetét, hitét és véleményét, azt t. i. hogy ne csak az ácsmester egyszerű fiának tekintsék őt többé, hanem meg-

váltónak; ne annak az egyszerű embernek, ki az érdekek és világi körülmények szerint megalkuszik felebarátaival, hanem szabadítónak, ki nem fél, nem remeg szembeszállani bármiféle ellenféllel, ki el van készülve, bármi sors vár is reá, sujtani, ha kell, mint villám, rokonszabátot is, ha nem találta ez az igazság utjában.

Es az erre irányuló kifejezések merészek, tömörek, szigoruak, kihívók, sőt sujtók valának. Ezért jajdultak fel még a tanítványaik is: „*kemény beszéd ez; kicsoda hallhatja őtet?*“ Ilyen kifejezés az alapige is. Tagadhatatlan, hogy merész, sőt kihívó Jézusnak az alapigében használt szózata, de neki célja eléréséhez ily kifejezéseket kellett használnia; hasonlóan amaz orvoshoz, ki a gyógyíthatás végett gyakran a beteg akarata ellenére is vágókéséhez kénytelen fordulni. Ismerve Jézus üdvös célját és idvezítő nemes munkáját: ne ütközzünk mi meg az ő kifejezéseinek merészségén, megállapított gondolatainknak és érzelmeinknek kihívásán, mert mi jól tudjuk ma, hogy minő indokok adták azokat ajkaira, hanem vizsgáljuk inkább szavainak igazságát. „*A beszédek, melyeket én szólok néktek, lélek és élet.*“ *Jézus beszéde tehát lélek és élet!* Ez legyen a mi rövid elmélkedésünk tárgya.

* * *

Jézus beszéde lélek; lélek mely életet ad. Szomorú, csüggesztő volt a népek életében amaz időszak, mely Jézus felléptét megelőzte, s ilyenben éltek az ő kortársai is. Birodalmak omoltak össze, melyekben egykor virágzott a tudomány és erkölcs; és birodalmak emelkedtek, melyekben csak a hatalom és vagyon örvendett tekintélynek, jogoknak. A tömeg jog, szabadság és igazság nélkül élt; eszköz volt a sors és egyesek kezében, szolgája a zsarnoki önkénynek, mely nem ismerve emberi hivatását és emberi méltóságát, beledobta magát az erkölcstelen élvezetek és bűnök fertőjébe. A vallás? A vallás ember-, kép- és szobor-imádás volt; és még Izraelben is, hol magasabban állt a vallásos gondolat, mint más helyen, a törvény betűinek nyűgében vergődött a lélek. Élt az ember, de mint élőhalott. Hite, mely szebb jövőt ígért volna, hiányzott, reménye egy szabadabb és igazabb kor után, melynek sejtelmét kebléből egészen még ki nem ölhették, napról-napra gyengébb lett; a szeretet emberséges és áldásos munkálkodása sehol sem volt

tapasztalható. Olyan volt tehát az ember, mint ki a vaksorsnak eszköze, mint a kiből elköltözött a lélek; igazán örülni, vagy mélyen aggódni nem tudott; elfásultan, közönyösen várta, mit hoz a holnap, hiszen életét sem becsülhette sokra, mert annak is nem ő, hanem más volt az ura. Vigasztalan volt a lét, melyből hiányzott az eleven-séget, vidámságot, a hitet és reménységet adó lélek.

Jézus jól látta, jól tudta mindezt; érezte, hogy tenni kell; tudta, hogy csak lelket kell adni az emberiségnek s azonnal megindul benne az egészséges vérforgás s valóságos éltet nyer. Rálépett azért a tettek mezejére. „A bálvány semmi, lélek az, mely meg-elevenít” — szóla és oly felvilágosításokat adott Istenről, melyek által hitet, reményt, vágyódást öntött a kebelbe, s felemelte az utolsó elhagyottat is. Nemcsak Isten gyermekévé, hanem egymásnak test-vérévé is tevé minden embert s mint ilyennek megmutatá jogait, szabadságát, hivatását és kötelességet. A vallást eszményivé tevé, kiszabadítván azt a törvény betűinek békói alól; ledöntötte a bálványoszlopokat, de egyszersmind hajlékot emelt a mindeneket szerető Istennek a keblekben. „*Uj parancsolatot hagyok nektek: egymást szeressétek,*” így szólt és csakugyan a szeretet törvénye által új alapot rakott le az erkölcsiség számára, melyre bátran lehetett építeni az ember lelki boldogságának épületét. Eltörölte ezzel azt a sok korlátot, mely születés, vagyon, rang, nemzet és vallás szerint évezredekken keresztül elzárta az embert az embertől. A bűnösnek bocsánatot hirdetett, a szomorúnak vigasztalást, a csüggedőnek bátorítást és a betegnek gyógyulást. Ismeretlen eszmék valának ezek idáig, ismeretlenek, de egy új világ felépítésének alapköveivé levének.

És mikor Jézus mindezeket hirdette: akkor ezek által való-sággal lelket öntött kortársaiba. Az élettelen, elfásult, közönyös kebel megmozdult; Jézus eszméiből, tanításaiból lelket nyert s e lélek életet osztott mindenfelé; megmozdult zsidóország, sőt meg a hatalmas római birodalom is. Új lélek hatása alatt új egyéni, új társadalmi, új vallási és erkölcsi élet kezdett keletkezni. Előre látta, előre tudta ezt Jézus, joggal vehette hát ajkaira: „*a beszédek, melyeket én szólok nektek, lélek*”, lélek, mely életet ad.

De Jézus beszéde ránk nézve is lélek, ma is lélek. Kétkedéseinkben és habozásainkban, szomorúságunkban és csügge-

désünkben, félelmünkben és elnyomatásunkban, hitetlenségünkben és a reménytelenségben, tévedéseinkben és a bűnök között megvilágítja az az igaz utat előttünk, megmutatja a célt és szabadulást és mi lelket nyerünk; lelket, melynek hatása alatt azt érezzük, hogy tulajdonképpen most kezdődik a mi életünk, most kezdődik az igazi vidámságával és örömeivel, lelkesedésével és reményeivel. Ekkor aztán tisztán látjuk, hogy igaza volt Jézusnak, mikor így szólt: „*a beszédek, melyeket én szólok néktek, lélek.*“

* * *

Jézus beszéde azonban élet is; még pedig olyan élet, mely az Istenben végződik. Létezni, munkálni, küzdeni, elszenvedni a sorsnak annyi jó és balszerencsáját s mégis ama gondolattal dőlni végső pihenésre, hogy e földön összes célunk a sír; hogy mikor már elválnak a lélek a testtől, reánk csak megsemmisülés vár, legfennebb kedveseink őrzik még emlékünket ideig-óráig s azután még az emlékezetnek is örökre vége: szomorú gondolat, reménytelen állapot, mely csüggesztővé teszi e földi létet is. Ama gondolatban sincs sok vigasztalás, hogy a halál után a jók lelke a magasba, a gonoszaké pedig az alvilágba száll, honnan el-ellátogatnak figyelmeztetni, vagy rémiteni a földi lakókat. Hozzá jön még ehez az az aggasztó gondolat is, hogy mi volna hát az a jó vagy rossz, mely az embert az alvilágra, vagy az égre teszi méltóvá? Reménytelenek, csüggesztők e gondolatok és ilyenek közt éltek a régiek. Hiába volt a léleknek az általános hittől eltérő vágya, sejtelve, támpontot ennek valósága felől sehonnan sem kapott.

Jézus e tekintetben is új világnak lett ismertetőjévé. Beszédei által lelket öntött az emberiségbe, lelket, mely életet ad; de ez életet is úgy ismertette meg, mint a mely egyedül az Istenben végződik. Igen! Mert szerinte a halál nem megsemmisülés, hanem csupán átváltozás és a léleknek a testtől való elválása nem enyészet, hanem egy lépcső a tökéletesbülés felé. A lélek Istennek egy párányi része mi bennünk, mely nemcsak földi, hanem mennyei életre is, az Istennel való egyesülésre van hivatva. Szóval, hirdette Jézus az örökéletet, a halhatatlanság hitét és eszméjét s ezzel kielégítést adott a sejtő és vágyó léleknek, mely folyton kereste elveszített kedveseinek viszontlátását, bepillantani akart ama szellemvilágba,

mely közelebb áll Istenhez, mint a földi emberhez és a mely mindig erős vonzerőt érzett a végtelen és örök hatalommal való egyesülésre. És mikor Jézus az örökéletet hirdette, ezzel oly életet adott az emberbe, mely soha többé e földön és bármely világon is véget nem ér, hanem csak egyedül Istenben végződik. Igen, mert az élet tulajdonképen maga a lélek, melynek még e földi örökemlékezet sem elég, hanem csak az, ha Istennel egyesülhet. S ma már e hitet, e vágyat és reményt az emberiségtől elvenni nem lehet. A sirok, a veszteségek és bánkódások felett azt fokozottabb erővel ragadjuk magunkhoz, igazolva Jézus szavait, hogy a beszédek, melyeket ő szólott nekünk, még ma is lélek és élet.

Ragadjátok meg e hitet, tanulmányozzátok Jézusnak eszméit, örök igazságait. Bánatban és csapásban, örömben és jólétben, csüggedésben és reményben forduljatok ő hozzá s a mint eszméi felett mélyen elmélkedtek, be fogjátok látni, hogy igaza volt Jézusnak, mikor így szólt: „*a beszédek, melyeket én szólok néktek, lélek és élet*“. Mindörökké. Ámen.